

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 369/2568

นาง ว.โจทก์ นาย อ.ผู้ร้อง นาย ส.จำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.วิ.พ. มาตรา 312, ป.วิ.พ. มาตรา 323, ป.พ.พ. มาตรา 1382, ป.พ.พ. มาตรา 1299, ป.พ.พ. มาตรา 1300

ย่อ / หลักกฎหมาย

โจทก์แถลงนำยึดทรัพย์ของจำเลยรวมทั้งที่ดินพิพาท ณ ที่ทำการต่อเจ้าพนักงานบังคับคดีเมื่อวันที่ 5 มกราคม 2565 ผู้อำนวยการสำนักงานบังคับคดีจังหวัดเชียงรายมีคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ปิดประกาศยึดทรัพย์ ณ ที่ตั้งทรัพย์ ไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่าเจ้าพนักงานบังคับคดีได้ดำเนินการอย่างใด หลังจากนั้นอีก จึงไม่อาจรับฟังได้ว่าเจ้าพนักงานบังคับคดียึดที่ดินพิพาทโดยแสดงให้เห็นประจักษ์ โดยการปิดประกาศไว้ที่ทรัพย์นั้นว่าได้มีการยึดทรัพย์นั้นแล้ว ดังที่บัญญัติไว้ตาม ป.วิ.พ. มาตรา 312 (2) ตั้งแต่วันที่ 23 มิถุนายน 2565 ซึ่งเป็นวันที่ผู้ร้องไปยื่นเรื่องต่อเจ้าพนักงานที่ดิน เพื่อขอจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงกรรมสิทธิ์ที่ดินพิพาทเป็นชื่อผู้ร้อง การที่

คำพิพากษา

ผู้ร้องยื่นคำร้องขอให้ปล่อยทรัพย์เมื่อวันที่ 24 มิถุนายน 2565 ซึ่งพ้นระยะเวลา 60 วัน นับแต่วันที่ มีการยึดที่ดินพิพาทไว้แล้วก็ตาม แต่พฤติการณ์ในคดีนี้ก็ถือได้ว่าเป็นกรณีที่มีพฤติการณ์พิเศษที่ทำให้ผู้ร้องไม่อาจยื่นคำร้องดังกล่าวได้ภายใน 60 วัน นับแต่วันที่มีการยึดทรัพย์สินนั้น ผู้ร้องจึงมีสิทธิยื่นคำร้องขอให้ปล่อยทรัพย์พิพาทที่ยึดไว้ในคดีนี้ได้ตาม ป.วิ.พ. มาตรา 323 วรรคหนึ่ง ผู้ร้องได้กรรมสิทธิ์ที่ดินพิพาทโดยการครอบครองตาม ป.พ.พ. มาตรา 1382 แล้ว แม้ผู้ร้องจะยังไม่ได้จดทะเบียนโอนที่ดินมาเป็นของผู้ร้อง ก็ถือได้ว่าผู้ร้องเป็นผู้ได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์โดยทางอื่น นอกจากนิติกรรมตาม ป.พ.พ. มาตรา 1299 วรรคสอง ผู้ร้องจึงอยู่ในฐานะอันจะให้จดทะเบียนสิทธิของตนได้อยู่ก่อนตาม ป.พ.พ. มาตรา 1300 โจทก์ซึ่งเป็นเจ้าหนี้สามัญตามคำพิพากษาจะบังคับคดีให้กระทำการเพิกถอนสิทธิของผู้ร้องหาได้ไม่ คดีสืบเนื่องมาจากศาลชั้นต้นพิพากษาให้จำเลยชำระเงิน 620,000 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี ของต้นเงินดังกล่าว นับถัดจากวันฟ้อง (วันที่ 26 พฤษภาคม 2563) เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ กับให้จำเลยใช้ค่าฤชาธรรมเนียมแทนโจทก์ โดยกำหนดค่าทนายความ 3,000 บาท จำเลยไม่ปฏิบัติตามคำพิพากษา โจทก์นำเจ้าพนักงานบังคับคดียึดที่ดินพิพาทโฉนดเลขที่ 11224 ซึ่งมีชื่อจำเลยเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ออกขายทอดตลาดนำเงินมาชำระหนี้ตามคำพิพากษา ผู้ร้องยื่นคำร้องขอให้ปล่อยทรัพย์ที่ยึด โจทก์ให้การขอให้ยกคำร้อง ศาลชั้นต้นพิพากษาให้ปล่อยที่ดินพิพาทคืนแก่ผู้ร้อง กับให้โจทก์ใช้ค่าฤชาธรรมเนียมแทนผู้ร้องโดยกำหนดค่าทนายความ 3,000 บาท ค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีให้เป็นพับ โจทก์อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ภาค 5 พิพากษากลับ ให้ยกคำร้องขอให้ปล่อยที่ดินพิพาท ค่าฤชาธรรมเนียมทั้งสองศาลให้เป็นพับ ผู้ร้องฎีกา โดยได้รับอนุญาตจากศาลฎีกา ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า ข้อเท็จจริงที่คู่ความไม่โต้เถียงกันในชั้นนี้รับฟังเป็นยุติว่า จำเลยมีชื่อเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินพิพาทโฉนดเลขที่ 11224 เมื่อวันที่ 31 สิงหาคม 2563 ศาลชั้นต้นพิพากษาให้จำเลยชำระเงิน 620,000 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี ของต้นเงินดังกล่าว นับถัดจาก

วันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ กับให้จำเลยใช้ค่าฤชาธรรมเนียมแทนโจทก์โดยกำหนดค่าทนายความ 3,000 บาท ต่อมาจำเลยไม่ชำระหนี้ตามคำพิพากษา ศาลชั้นต้นมีคำสั่งตั้งเจ้าพนักงานบังคับคดี เจ้าพนักงานบังคับคดียึดที่ดินพิพาท ต่อมาวันที่ 7 มีนาคม 2565 ศาลชั้นต้นมีคำสั่งว่าที่ดินพิพาทตกเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้ร้องตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1382 คดีถึงที่สุดแล้ว ปัญหาต้องวินิจฉัยตามฎีกาของผู้ร้องมีว่า ผู้ร้องมีสิทธิยื่นคำร้องขอต่อศาลให้ปล่อยทรัพย์สินที่ดินพิพาทหรือไม่ ผู้ร้องฎีกาว่า ตามรายงานการยึดอสังหาริมทรัพย์ ผู้อำนวยการสำนักงานบังคับคดีจังหวัดเชียงรายมีคำสั่งเมื่อวันที่ 5 มกราคม 2565 ให้เจ้าหน้าที่ปิดประกาศยึดทรัพย์สิน ณ ที่ตั้งทรัพย์สิน แต่ไม่ปรากฏจากพยานหลักฐานว่าเจ้าพนักงานบังคับคดีปิดประกาศยึดทรัพย์สิน ณ ที่ตั้งทรัพย์สินเมื่อใด ในลักษณะใด ผู้ร้องจึงไม่ทราบประกาศยึดทรัพย์สินดังกล่าว และไม่อาจยื่นคำร้องขอให้ปล่อยทรัพย์สินพิพาทได้ภายใน 60 วัน นับแต่วันที่มีการยึดทรัพย์สินสินเพราะมีพฤติการณ์พิเศษนั้น ได้ความว่า คดีนี้โจทก์ขอให้เจ้าพนักงานบังคับคดียึดที่ดินพิพาทตามคำขอยึดอสังหาริมทรัพย์ลงวันที่ 29 ธันวาคม 2564 ต่อมาโจทก์แถลงนำยึดทรัพย์สินของจำเลยรวมทั้งที่ดินพิพาท ณ ที่ทำการ ต่อเจ้าพนักงานบังคับคดีเมื่อวันที่ 5 มกราคม 2565 ผู้อำนวยการสำนักงานบังคับคดีจังหวัดเชียงรายมีคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ปิดประกาศยึดทรัพย์สิน ณ ที่ตั้งทรัพย์สิน โดยให้ลงนัด 7 วัน ตรวจสอบผลการปิดประกาศและให้รายงานให้ศาลทราบการปิดประกาศดังกล่าวด้วย ซึ่งนอกจากพยานเอกสารดังกล่าวแล้ว ไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่าเจ้าพนักงานบังคับคดีดำเนินการอย่างไร หลังจากนั้นอีก โดยเรื่องดังกล่าวคงได้ความจากโจทก์เพียงว่า โจทก์มอบอำนาจให้นายความโจทก์บังคับคดียึดที่ดินพิพาทเมื่อวันที่ 5 มกราคม 2565 เท่านั้น เมื่อโจทก์มิได้นำเจ้าพนักงานบังคับคดีมาเป็นพยานว่าได้ปิดประกาศการยึดที่ดินพิพาทไว้เมื่อใดและในที่ใด ทั้งไม่ปรากฏว่าเจ้าพนักงานบังคับคดีได้รายงานการปิดประกาศดังกล่าวต่อศาล จึงไม่อาจรับฟังได้ว่าเจ้าพนักงานบังคับคดียึดที่ดินพิพาทโดยแสดงให้เห็นประจักษ์แจ้งโดยการปิดประกาศไว้ที่ทรัพย์สินนั้นว่าได้มีการยึดทรัพย์สินนั้นแล้ว ดังที่บัญญัติไว้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 312 (2) ตั้งแต่เมื่อใด ส่วนผู้ร้องอ้างตนเองเป็นพยานเบิกความได้ความว่า หลังจากศาลชั้นต้นมีคำสั่งว่าผู้ร้องได้กรรมสิทธิ์ในที่ดินพิพาทด้วยการครอบครองตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1382 แล้ว เมื่อวันที่ 23 มิถุนายน 2565 ผู้ร้องไปที่สำนักงานที่ดินจังหวัดเชียงราย สาขาเวียงชัย เพื่อจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงกรรมสิทธิ์ที่ดินพิพาท แต่เจ้าพนักงานที่ดินแจ้งว่าไม่สามารถดำเนินการได้เนื่องจากที่ดินพิพาทถูกยึดไว้ตามหมายบังคับคดีของศาลชั้นต้น ผู้ร้องจึงทราบเรื่องในวันดังกล่าว คำเบิกความของผู้ร้องจึงเป็นการยืนยันชัดแจ้งว่าผู้ร้องมิได้ทราบเรื่องการปิดประกาศยึดที่ดินพิพาทของเจ้าพนักงานบังคับคดีมาก่อน แต่เพิ่งทราบจากเจ้าพนักงานที่ดินเมื่อไปขอจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงกรรมสิทธิ์เมื่อวันที่ 23 มิถุนายน 2565 ดังนี้ แม้ข้อเท็จจริงได้ความจากผู้ร้องว่า ผู้ร้องครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินพิพาทต่อเนื่องกันมาแล้วตั้งแต่ปี 2550 และที่ดินพิพาทตั้งอยู่ในท้องที่เดียวกันกับบ้านพักอาศัยของผู้ร้อง แต่จะนำข้อเท็จจริงดังกล่าวมาสันนิษฐานว่าผู้ร้องต้องทราบเรื่องการยึดที่ดินพิพาทแล้ว เพราะผู้ร้องมีบ้านอยู่ในท้องที่เดียวกับที่ดินพิพาทหาได้ไม่ ด้วยว่า ผู้ร้องใช้สิทธิทางศาลโดยยื่นคำร้องขอให้ศาลชั้นต้นมีคำสั่งว่าผู้ร้องได้กรรมสิทธิ์โดยการครอบครองเป็นคดีหมายเลขคำที่ พ 983/2564 ผู้ร้องจึงใช้สิทธิทางศาลเมื่อปี 2564 ก่อนที่โจทก์จะแถลงนำยึดทรัพย์สินพิพาทต่อเจ้าพนักงานบังคับคดีเมื่อวันที่ 5 มกราคม 2565 จึงไม่มีเหตุผลใดที่ผู้ร้องจะปล่อยเวลาให้เนิ่นช้าและไม่ยื่นคำร้องขอให้ปล่อยทรัพย์สินทันทีที่ทราบประกาศของเจ้าพนักงานบังคับคดีเพื่อปกป้อง

คุ้มครองสิทธิของผู้ร้องในที่ดินพิพาทซึ่งอยู่ในระหว่างการพิจารณาคดีขอแสดงกรรมสิทธิ์โดยการครอบครองปรปักษ์ และตามหนังสือสำนักงานบังคับคดีจังหวัดเชียงราย ที่แจ้งให้เจ้าพนักงานที่ดินบันทึกการยึดไว้ในทะเบียน โดยขอให้ระงับการกระทำนิติกรรมจำหน่ายโอนไว้จนกว่าจะได้แจ้งเปลี่ยนแปลงเป็นอย่างอื่น ก็เป็นพยานหลักฐานที่สนับสนุนคำเบิกความของผู้ร้องให้มีน้ำหนักรับฟังได้ยิ่งขึ้นว่าผู้ร้องทราบเรื่องที่ที่ดินพิพาทถูกเจ้าพนักงานบังคับคดียึดไว้จากเจ้าพนักงานที่ดินในวันที่ไปขอจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงกรรมสิทธิ์ที่ดินพิพาทเป็นชื่อผู้ร้อง คือ วันที่ 23 มิถุนายน 2565 ดังที่ผู้ร้องนำสืบ พยานหลักฐานของผู้ร้องมีน้ำหนักดีกว่าพยานหลักฐานของโจทก์ ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ผู้ร้องทราบว่าเจ้าพนักงานบังคับคดียึดที่ดินพิพาทไว้ตามหมายบังคับคดีในคดีนี้เมื่อวันที่ 23 มิถุนายน 2565 การที่ผู้ร้องยื่นคำร้องขอให้ปล่อยทรัพย์สินเมื่อวันที่ 24 มิถุนายน 2565 ซึ่งพ้นระยะเวลา 60 วัน นับแต่วันที่มีการยึดที่ดินพิพาทไว้แล้วก็ตาม แต่พฤติการณ์ในคดีนี้ก็ถือได้ว่าเป็นกรณีที่มีพฤติการณ์พิเศษที่ทำให้ผู้ร้องไม่อาจยื่นคำร้องขอให้ปล่อยทรัพย์สินที่ดินพิพาทได้ภายใน 60 วัน นับแต่วันที่มีการยึดทรัพย์สินนั้น ทั้งนี้ได้ปรากฏว่าผู้ร้องยื่นคำร้องล่าช้ากว่าเจ็ดวัน นับแต่วันที่เจ้าพนักงานบังคับคดีได้กำหนดให้ขายทอดตลาดหรือจำหน่ายโดยวิธีอื่นซึ่งทรัพย์สินนั้นเป็นครั้งแรก ผู้ร้องจึงมีสิทธิยื่นคำร้องขอให้ปล่อยทรัพย์สินพิพาทที่ยึดไว้ในคดีนี้ได้ ขอบที่จะรับคำร้องขอให้ปล่อยทรัพย์สินพิพาทของผู้ร้องตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 323 วรรคหนึ่ง ที่ศาลอุทธรณ์ภาค 5 วินิจฉัยว่าไม่มีพฤติการณ์พิเศษอันเป็นเหตุให้ผู้ร้องยื่นคำร้องขอให้ปล่อยทรัพย์สินเมื่อพ้นระยะเวลา 60 วัน ได้ไม่ต้องด้วยความเห็นของศาลฎีกา ฎีกาข้อนี้ของผู้ร้องฟังขึ้น ส่วนที่ผู้ร้องฎีกาขอให้ปล่อยทรัพย์สินพิพาทซึ่งศาลอุทธรณ์ภาค 5 ยังไม่ได้วินิจฉัยมานั้น เมื่อคดีขึ้นสู่ศาลฎีกาและข้อเท็จจริงในเรื่องดังกล่าวเป็นประเด็นที่คู่ความนำสืบเสร็จสิ้นกระแสความมาแล้ว ศาลฎีกาเห็นสมควรวินิจฉัยโดยไม่จำเป็นต้องย้อนสำนวนไปให้ศาลอุทธรณ์ภาค 5 พิจารณาใหม่ เห็นว่า ผู้ร้องได้กรรมสิทธิ์ในที่ดินพิพาทโดยการครอบครองตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1382 มาโดยคำสั่งศาลซึ่งถึงที่สุดแล้ว แม้ผู้ร้องจะยังไม่ได้จดทะเบียนโอนที่ดินมาเป็นของผู้ร้องตามคำสั่งศาลชั้นต้น ก็ถือได้ว่าผู้ร้องเป็นผู้ได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์โดยทางอื่นนอกจากนิติกรรมตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1299 วรรคสอง ผู้ร้องจึงอยู่ในฐานะอันจะให้จดทะเบียนสิทธิของตนได้อยู่ก่อนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1300 โจทก์ซึ่งเป็นเจ้าหนี้สามัญตามคำพิพากษาจะบังคับคดีให้กระทบกระเทือนต่อสิทธิของผู้ร้องหาได้ไม่ ส่วนที่โจทก์แก้ฎีกาว่า ผู้ร้องเบิกความตอบทนายจำเลยถามค้านว่า ผู้ร้องทำกินอยู่ในที่ดินพิพาทตั้งแต่ปี 2550 โดยเช่าค่าหัวนา จ่ายค่าเช่าเป็นข้าวเปลือกปีละ 40 ถัง ตั้งแต่ปี 2550 จนถึงปัจจุบัน ผู้ร้องจึงมิได้ครอบครองด้วยเจตนาเป็นเจ้าของที่ดินพิพาทและไม่ได้กรรมสิทธิ์ในที่ดินพิพาทนั้น ผู้ร้องเบิกความตอบทนายผู้ร้องถามถึงแล้วว่า ในปี 2550 ผู้ร้องซื้อที่ดินพิพาทจากจำเลยแล้วจึงครอบครองด้วยตนเองโดยไม่ได้จ่ายค่าเช่า อีกทั้งโจทก์มิได้ให้การเรื่องดังกล่าวไว้ คงโต้แย้งเพียงว่าเจ้าพนักงานบังคับคดียึดที่ดินพิพาทก่อนศาลชั้นต้นมีคำสั่งให้ที่ดินพิพาทตกเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้ร้อง จึงไม่มีประเด็นที่จะต้องวินิจฉัยในชั้นนี้ ฎีกาข้อนี้ของผู้ร้องฟังขึ้นเช่นกัน พิพากษากลับ ให้บังคับคดีตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น ค่าฤชาธรรมเนียมชั้นอุทธรณ์และชั้นฎีกาให้เป็นพับ

องค์คณะ

นันทวัน เจริญชาติศรี · ปิยนุช จรูญรัตน · สุนันทา ผดุงเกียรติวงศ์

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: thai-legal-corpus (CC-BY-4.0) — deka.supremecourt.or.th ·

